AARDRIJKSKUNDE : REEKS Nr 1

DE AS ANTWERPEN-BRUSSEL

BELGISCHE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP VOOR DIDACTISCHE EN WETENSCHAPPELIJKE ICONOGRAFIE
DELAUNOYSTRAAT 69, BRUSSEL 8

IDAC-PUNTEN

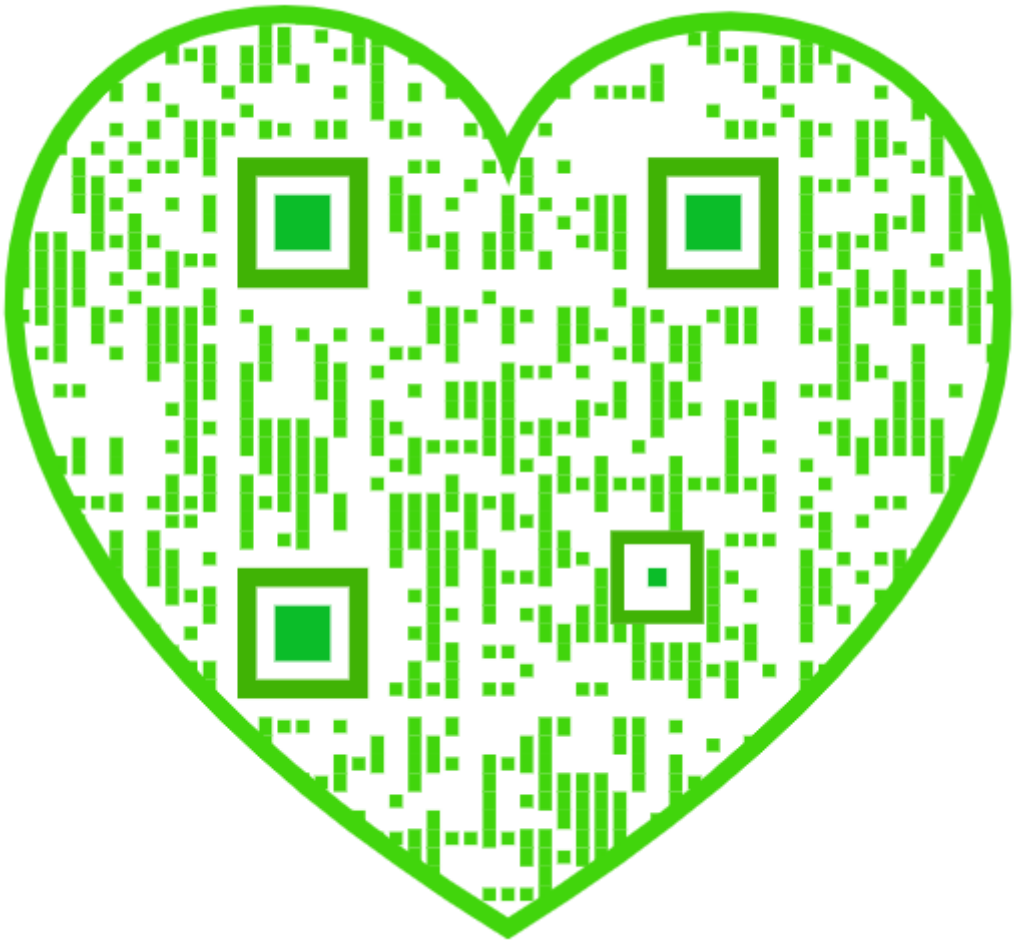

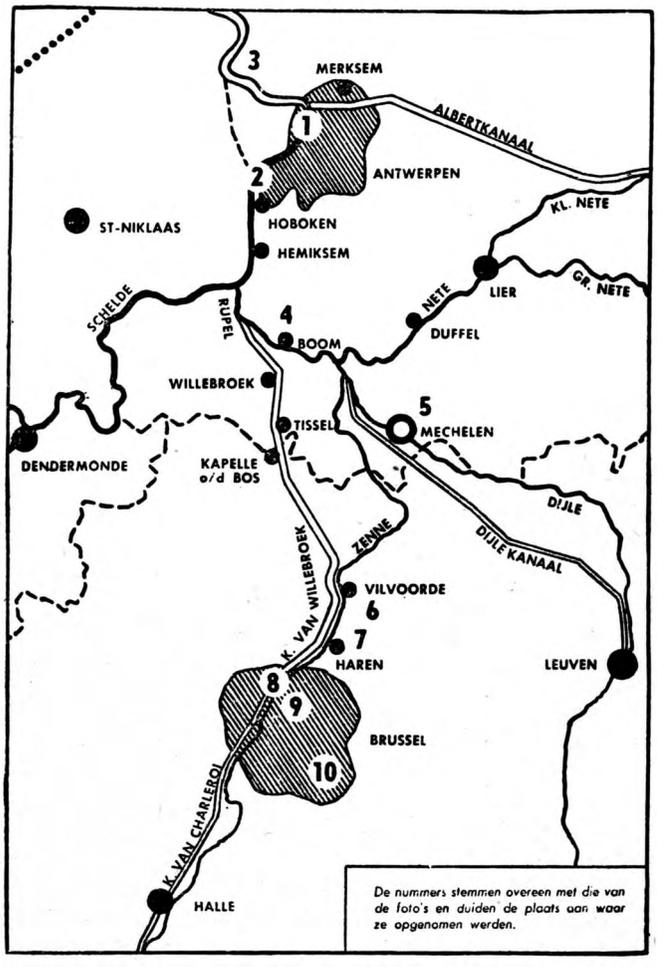

Nadruk verboden - Alle rechten voorbehouden.

DE BEVAARBARE WATERWEGEN OEFENEN AANTREKKINGSKRACHT UIT OP DE NIJVERHEID

Alle **nijverheidsstreken** van België zijn gelegen langs **bevaarbare waterwegen**, rivieren of kanalen : de Samber, de Maas, de Schelde, de Leie, het kanaal Charleroi - Willebroek, het kanaal Gent - Terneuzen, het Dijlekanaal, het Albertkanaal, de Kempische kanalen, enz.

De meest verscheidene fabrieken rijzen op langs hun boorden; **het vervoer te water is immers goedkoper** dan het vervoer met vrachtwagens of per spoorweg. De waterwegen zijn dan ook bijzonder belangrijk voor het vervoer van **zware grondstoffen**. Deze worden verscheept in aken die van 300 tot 1.200 ton kunnen bergen, wat overeenstemt met de lading van 100 tot 400 vrachtwagens van 3 ton, of van een trein met 15 tot 60 wagons van 20 ton.

Het kanaal Charleroi - Willebroek verbindt het **steenkolenbekken** van Henegouwen met de **grote zeehaven Antwerpen**; dit kanaal doorkruist **Brussel**, de belangrijkste stad van het land.

*
* *

OPGELET ! In de teksten bij de foto's ontbreken woorden, die je op elke bladzijde onderaan vindt. Vul telkens het passende woord in.

1 ANTWERPEN IS HET HART VAN DE BELGISCHE HANDEL, WAARVAN HET 40 % OMVAT

Algemeen gezicht op Antwerpen.

Bemerk je op de foto links de waterloop ? Het is **de Schelde**. Antwerpen ligt op haar ....., 88 km van de Noordzee.

De huizen en de straten beslaan bijna gans de oppervlakte; in **het stadslandschap** liggen velden noch weiden.

Met haar voorsteden telt **Antwerpen 600.000 inwoners** en is aldus na Brussel (1 miljoen inwoners) de tweede stad van België.

Op de foto bemerk je twee torens : links, in de schaduw van een wolk, de Onze-Lieve-Vrouwetoren; rechts het Torengebouw (24 verdiepingen !); het grote gebouw rechts is het Museum voor Schone Kunsten.

Op de voorgrond zie je de .....; het zijn kunstmatige, door de mens gegraven, delen van de haven. Van voren naar achteren : het Steendok, het Zuidschippersdok, het Kooldok.

Langsheen de ..... liggen in een lange band de ..... waar geloste en aangevoerde goederen ondergebracht worden.

---

dokken — loodsen — rechteroever — Scheldekaaien

Hieronder vind je het gedeelte van de plattegrond van Antwerpen, dat ongeveer overeenstemt met de foto hiernaast.

Schrijf naast de cijfers onder het kaartje de passende naam :

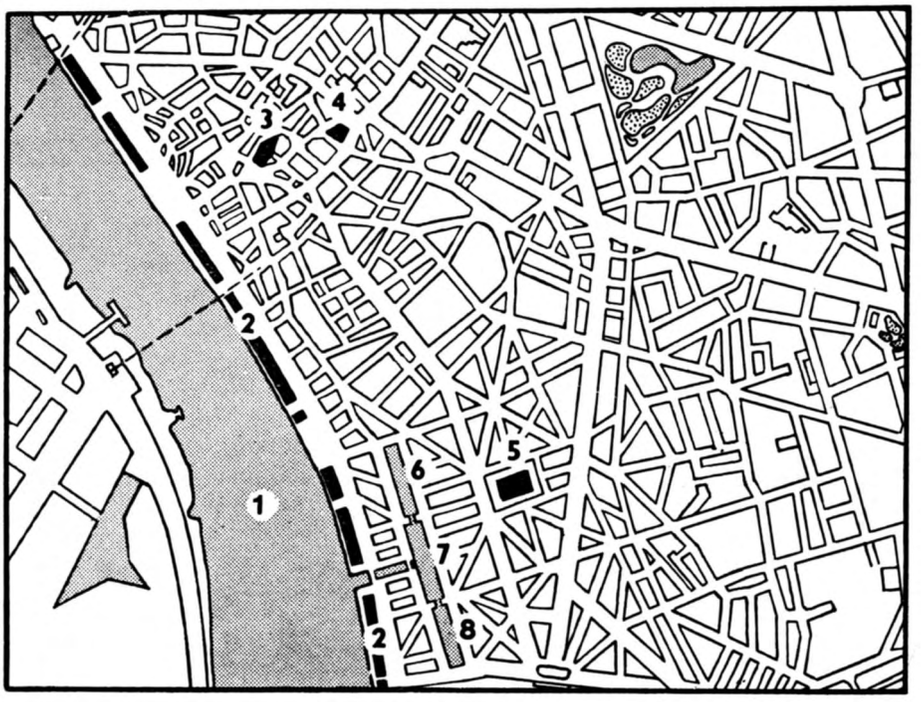

1. . . . . 5. . . . . .

2. . . . . 6. . . . . .

3. . . . . 7. . . . . .

4. . . . . 8. . . . . .

2 DE ANTWERPSE HAVEN IS EEN DER GROOTSTE VAN DE WERELD EN VERUIT DE BELANGRIJKSTE VAN ONS LAND

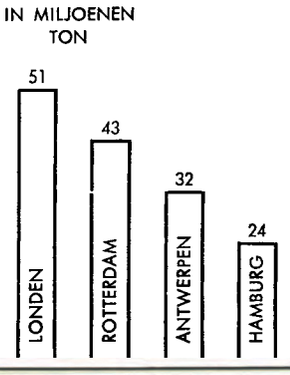

Deze grafiek geeft je een beeld van het goederenvervoer in 1955 (in miljoenen ton) in vier grote Europese havens. Antwerpen komt op de .....plaats na ..... en ..... . In 1955 liepen in de Antwerpse haven **13.700** zeeschepen binnen, d.w.z. ongeveer **38** schepen **per dag**.

Scheepstimmerwerven te Hoboken.

De foto geeft een gezicht op de ..... Cockerill, gelegen te Hoboken. Merk de machtige **kranen** op. (Meer dan 800 in de haven; de grootste kunnen en locomotief, die meer dan 100 ton weegt, optillen !) Vooraan liggen de inrichtingen waar nieuwe schepen op ..... gezet worden. Let op de helling naar de Schelde toe.
Rechts, vlak bij de kraan, bemerk je het ijzeren ..... van een schip in aanbouw. Op de achtergrond bevindt zich een boot. Het is een .....

---

gebinte — stapel — Rotterdam — petroleumtanker — scheepstimmerwerven — derde — Londen

3 IN EN NABIJ DE ANTWERPSE HAVEN ZIJN TALRIJKE NIJVERHEDEN ONTSTAAN

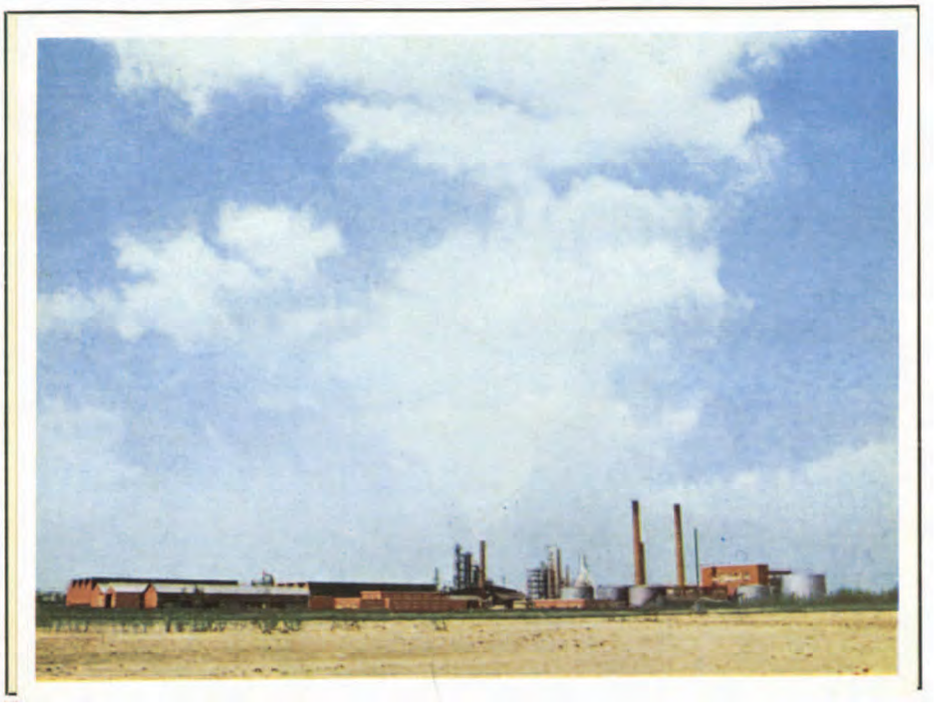

Petroleumraffinaderij te Antwerpen.

Op de foto bemerk je **een petroleumraffinaderij**, waar uit ..... allerlei produkten geraffineerd worden, zoals ....., ... en .....

De Antwerpse raffinaderijen kunnen met deze van Rotterdam voorzien in de behoeften van **Benelux**. Welke landen bedoelt men daarmee ? (te rangschikken naar hun aantal inwoners) :

1. .....
2. .....
3. .....

In de onmiddellijke omgeving van de Antwerpse haven treft men **een groot aantal fabrieken** aan, onder meer : glasnijverheid, margarinefabrieken en bloemmolens te Merksem; bewerking van Kongolese ertsen en textielfabrieken (wol) te Hoboken; automontagefabrieken te Antwerpen. Deze nijverheden verwerken dus de **grondstoffen langs de haven ingevoerd**.

---

benzine — Nederland — ruwe aardolie — mazoet — Groot-Hertogdom Luxemburg — petroleum — België

4 LANGSHEEN SCHELDE EN RUPEL HEBBEN ZICH IN DE VERLENGING VAN DE ANTWERPSE HAVEN VERSCHILLENDE NIJVERHEDEN GEVESTIGD

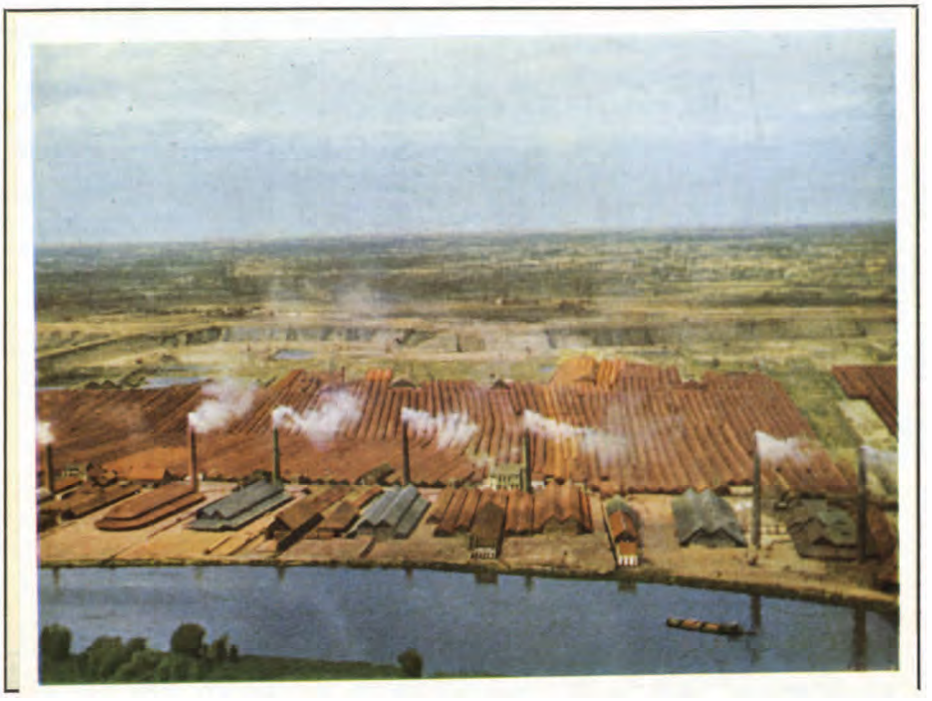

Steenbakkerijen te Boom.

Foto van **de steenbakkerijen te Boom** in de .....

Welk is de gebruikte grondstof ? De ..... ter plaatse opgedolven.

Let op het indrukwekkend **industrielandschap** :

— rokende ..... van de steenovens; tengevolge van de uitwasemingen is dit een **ongezonde** streek;

— langwerpige .....;

— midden van de foto : steile helling; hier eindigen de ....., ongeveer 15 m diep.

Langsheen de **spoorwegen**, maar vooral langs **Schelde**, **Rupel** en **Nete** worden de te Antwerpen ingevoerde grondstoffen vervoerd (bv. granen, hout, ertsen, oliën, enz.).

Daardoor ontstonden **verschillende nijverheden**, zoals metaalfabrieken te Boom, aan de .....en te Duffel aan de ....., scheikundige nijverheid te Hemiksem aan de ..... .

Schelde — schouwpijpen — klei — Nete — droogloodsen — Rupel — kleiputten — Rupelstreek

5 DE MECHELSE MOESTEELTSTREEK, BEZIJDEN DE AS ANTWERPEN - BRUSSEL, BEVOORRAADT DE TWEE GROOTSTE STEDEN VAN HET LAND

Tuinbouw in het Mechelse.

We bemerken op de foto :

— **kleine**, langwerpige **percelen**; de tuinuitbatingen zijn gemiddeld slechts **1 à 2 ha** groot (vergelijk met de uitbatingen in Haspengouw en Condroz);

— evenwijdige, blauwachtige strepen; het zijn ....., dus **teelten onder glas** (bv. tomaten, sla, kervel, enz.),

— talrijke, kleine ..... met een **bijgebouw** voor het bewaren van **tuingerief en zaden.**

Uit de foto blijkt dus duidelijk dat we hier te doen hebben met een .....; er is geen sprake meer van eigenlijke akkers. Deze **moestuinteelt** vergt zeer verzorgd werk.

De moesteeltstreek voorziet de dichte bevolking tussen ..... en ..... van groenten.

Brussel — tuinbouwerswoningen — serres — Antwerpen — tuinlandschap

6 LANGSHEEN HET KANAAL VAN WILLEBROEK BEREIKT DE NIJVERHEIDSAS DE BRUSSELSE AGGLOMERATIE

Nijverheid te Haren.

Het kanaal van Willebroek loopt van ..... naar ..... . Aan zijn afmetingen bemerk je, dat het een ..... is; dat wil zeggen : **kleine zeeschepen** (tot 3.000 ton) komen ook tot ..... .

De foto werd genomen te Haren, gelegen ten .... (zoek zelf op) van Brussel aan de grote spoorweg van .... naar ..... .

Bekijk goed de foto :

a) Op de achtergrond ligt een **cokesfabriek**, waar men uit steenkolen na verwijdering van **het gas**, cokes bereidt. Deze cokes wordt o.m. gebruikt als brandstof in de hoogovens. Aan deze fabriek is een **scheikundige nijverheid** gekoppeld (o.m. scheikundige meststoffen).

b) Op het kanaal vaart een petroleumtanker; hij vervoert petroleumprodukten van Antwerpen naar het binnenland.

Andere **nijverheden** hebben zich langsheen dit **kanaal** ontwikkelt : cokesfabriek, scheikundige nijverheid en papierfabriek te Willebroek; vezelcement (eternit) te Kapelle-op-den-Bos en te Tisselt; cokesfabriek te Vilvoorde.

---

de Rupel — Brussel — Brussel — Brussel — zeekanaal — Antwerpen

7 GROTE BLOEMMOLENS BEVOORRADEN BRUSSEL EN HAAR OMGEVING

Graanmolens in de omgeving van Brussel.

Nog een beeld van de nijverheid langsheen het kanaal van Willebroek. Op de achtergrond : **bloemmolens**.

Vóór de graanmolens, uiterst links op de foto, ligt een **graanschip**; het graan wordt opgezogen door een ....., die zich in de toren vóór de fabriek bevindt.

De grote kraaninstallaties behoren niet tot de bloemmolens, maar bij een onderneming, die ..... invoert. Waar ligt deze fabriek ten opzichte van Brussel ? (zoek zelf op).

De bevoorrading van **Brussel** met haar voorsteden (**1 miljoen inwoners**) is een heel probleem.

Schrijf onder de vorm van een breuk : Brussel met haar voorsteden vertegenwoordigt ongeveer 1/ van de Belgische bevolking.

---

graanzuiger — hout

8 BRUSSEL, CENTRUM VAN ONS LAND, IS EEN INTERNATIONAAL KNOOPPUNT

Brussel, onze hoofdstad, is centraal gelegen, dat wil zeggen, ongeveer in het midden van ons land.
Controleer in je atlas of op een toeristische kaart de volgende afstanden :
— ± 70 km tot de ..... grens in het N.
— ± 135 km tot de ..... grens in het O.
— ± 75 km tot de ..... grens in het Z.W.
— ± 125 km tot de ....., in het W., richting Groot-Brittannië.
— ± 200 km tot ..... in het Groot-Hertogdom, richting Zwitserland en Italië.

Het Saincteletteplein te Brussel.

Gezicht op het Saincteletteplein, één van de drukste **verkeersknooppunten** van de stad. Hier krijg je werkelijk een idee van wat een grote stad is : ..... bebouwing (huizen met verschillende verdiepingen); ..... **verkeer met grote verscheidenheid** : op de foto zie je inderdaad ....., ... en .....
De rechterkant van de foto duidt het noorden aan. Bijgevolg :
— het rechter gedeelte van het kanaal loopt naar ..... ;
— het linker gedeelte van het kanaal loopt naar .....

---

dichte — Charleroi — Nederlandse — vrachtauto's — druk — personenwagens — Franse — Antwerpen — Noordzee — Duitse — trams — Luxemburg

9 IN HET CENTRUM VAN DE STAD LIGGEN DE DRUKKE HANDELSWIJKEN

In **de middenstad**, vooral tussen het Noord- en het Zuidstation, treft men te Brussel **het handelscentrum** aan, waar zowel kleine winkeltjes als grote magazijnen dagelijks tienduizenden kopers aantrekken.

De Nieuwstraat te Brussel.

De foto geeft ons een beeld van de bekende Nieuwstraat. Je merkt aan de **talrijke winkels**, dat het een ..... is. Ze loopt van het Rogiersplein (het vroegere Noordstation) naar het Muntplein (achtergrond van de foto).

In deze buurt zijn ook talrijke **hotels**, **spijshuizen** en **bioscopen** gevestigd. Wat je door de kleuren opvalt zijn de talrijke .....

Let op de geparkeerde auto's : alle auto's staan aan ..... en in .....; er is dus **éénrichtingsverkeer** in deze tamelijk smalle en zeer drukke straat met verplichting tot alternatief (= beurtelings) parkeren.

De Nieuwstraat is niet meer zozeer een ....., doch in hoofdzaak een « **toonstraat** ».

---

dezelfde kant — lichtreclames — handelsstraat — dezelfde richting — verkeersstraat

10 DE BEVOLKING VAN DE OUDE BINNENSTAD DAALT, TERWIJL DIE VAN DE VOORSTEDEN EN DE RANDGEMEENTEN VOORTDUREND TOENEEMT

Nieuwe wijk in de Brusselse agglomeratie.

Je hebt hierboven een foto van **een moderne, brede laan**, met dubbele ..... in de buitenwijken van Brussel (omgeving van het Ter Kameren Bos). Vergelijk met de voorgaande foto en denk vooral aan « ruimte », « licht », « groen » en « lucht ».

Het is veel **gezonder wonen** in deze grote luchtige ..... dan wel in de ..... straten van de drukke middenstad.

Niet alleen om hygiënische voordelen verkiezen velen de buitenwijken. In de oude binnenstad zijn bovendien de gronden en huizen zeer duur, omdat ze door de ..... zeer gezocht zijn.

De trek van de bevolking naar de meer open voorsteden en randgemeenten is eigen aan iedere « grootstad » (Antwerpen, Parijs, Londen, enz.).

---

appartementsgebouwen — rijweg — handelsondernemingen — stofferige

« IDAC » VERZAMELINGEN

(Kleurenreproductie)

AARDRIJKSKUNDE.

Reeks nr 1 : DE AS ANTWERPEN - BRUSSEL : 10 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 150 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

Reeks nr 2 : HASPENGOUW : 10 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 150 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

Reeks nr 3 : DE ARDENNEN : 12 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 180 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

Reeks nr 4 : DE KUSTSTREEK : 8 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 120 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

GESCHIEDENIS.

Reeks nr 101 : DE VOORHISTORISCHE TIJDEN : 12 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 180 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

Reeks nr 102 : ROMEINS BELGIE, I : 8 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 120 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

ANATOMIE

Reeks nr 201 : HET MENSELIJK SKELET : 6 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 90 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

DIERKUNDE.

Reeks nr 301 : DE FOREL, VAN EI TOT VIS (ontwikkeling) : 8 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 120 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

Reeks nr 302 : HET KUIKENTJE IN HET EI (ontwikkeling) : 8 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 120 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

PLANTKUNDE.

Reeks nr 401 : DE KASTANJE, VAN VRUCHT TOT BOOM : 8 kleurenfoto's met verklarende handleiding, voor 120 IDAC-punten (+ 5 f voor de handleiding).

WAAR VINDT U DE IDAC-PUNTEN ?

De IDAC-punten zijn te vinden op de etiketten of in de verpakkingen van volgende waren, die te verkrijgen zijn bij ongeveer alle kleinhandelaars in het land :

Voedingswaren :

NESTLE, GALA PETER en KOHLER - Chocolade
NESCAFE, gebruiksklare koffie en gedecafeïneerde NESCAFE
NESTLE - Gesuikerde en gecondenseerde volle melk
PROBA - Westmeerbeek - Groenten- en fruitconserven
REMY - Deegwaren
REMY - Rijstgriesmeel en rijstmeel
CROSSE & BLACKWELL - Jam
CROSSE & BLACKWELL - Pickles, augurken, kappertjes en andere specialiteiten
DESSAUX Fils - Azijn
DESSAUX Fils - Mostaard
LEA & PERRINS & LAZENBY - Engelse saus
PAQUOT - NOURRISSONS BESCHUITEN
PAQUOT - Beschuit PAQUOT
PAQUOT - Five o'clock PAQUOT
PAQUOT - Toast Paquot
SPONTIN - Mineraal water en limonades **in literflessen**

Bureauwaren :

BIC punten - (Import : Ets. Gold Lilie)
SOMA - Stylo's
Schrijfboeken en fardes BELGICA
Papierwaren CDR : schrijfboeken AIR FORCE
carnets met spiraalband
varia
Cellosine servetten « LUNCH »

Andere producten :

D'AOUST - Wol
MONSAVON - Zeep
BINACA - Tandpasta
BI
D
G
G
G

O men
vo te
ze
1)
2)
3) Het aantal punten vereist voor de gewenste reeks(en).
4) 5 f in postzegels per gewenste handleiding.

201261_022
_aar006aard01
Aardrijkskunde. Reeks Nr. 1. De as Antwerpen-Brussel